

Kálvária

(H. G. Wells nyomán. Szelleme, írói nagysága és emléke előtt tisztelegve)

Wells hasonló témát dolgozott fel „A csodatévő ember” című novellájában, amelyet Hollywoodban meg is filmesítettek, és nálunk is vetítették a mozikban, gyerekként láttam, így maradt meg bennem az emléke.

A kezdet

Tata városának – sok más mellett – egyik, valóban kiemelkedő ékessége és híressége a KÁLVÁRIA. Nem érkezhetsz úgy látogató a városba, hogy oda fel ne kísérjék őt, mert olyan szépséges, hogy azt meg kell nézni. Akinek jó szeme van, a város majdnem minden pontjáról láthatja a KÁLVÁRIA három keresztjét, s a mögötte fehérlő gyönyörű kis fehér, Fellner-féle, barokk, katolikus templomot. Ezen a borongós őszi napon, aki a közelében járt, két fénylő pontot láthatott a keresztelnél. Közelebb menve jól kivehető volt, hogy a fénylő pontok szakadatlanul vibrálva, ingadozva, sebesen keringenek a középső kereszt körül.

Most hirtelen, a két szélső keresztnél megmerevedtek, megálltak, s a város felé fordulva a bal szélső fényből hang áradt. Nevezzük őt: *Bal*nak.

– Micsoda oktan káosz az ott lenn! – mutatott megvetően a város fényei felé. – Mi szükség van rájuk? Fénye felizzott.

– Ott élnek az emberek – mondta a jobbszélső, kinek neve legyen: *Jobb*. – Mi, égiek nem találkozhatsz velük, s ha mégis, már nem élnek.

– Nincs rájuk szükség! – harsogta *Bal*. – Értéktelen, önhitt semmik. Mint a bogarak! Én legszívesebben egy lehettemmel elpusztítanám őket. Megtehetném! Van hozzá erőm.

– Ne tedd! – intette *Jobb*. – Mindenható Urunk szereti az embereket. Nem tudom miért, alighanem, mert **Ő** teremtette ezeket is. Meg sem érthetjük őket, hiszen mi folyamatos örömben élünk, míg nekik csak ritka percekre jut a boldogságból.

– Lehetetlen, hogy az Úr ilyen gyöngye, tehetetlen lényeket teremtett volna. Mi végre?

– Nem a mi dolgunk megítélni a Mindenható Atya tetteit. Az ember azért ilyen gyámoltalan, mert gyöngye, nincs ereje, hogy uralkodhassék saját világa felett.

– S ez így van jól! Íme, a Mindenható Atya bölcsességének újabb bizonyítéka! – hagyta rá *Bal*. – Amennyiben hatalmat kapna, Teremtője ellen fordulna. Ő akarna a legfőbb Úr lenni.

– Nem biztos! – nyugtatta *Jobb* szelíden. – Ha volna némi hatalma, talán jobban megértené a világot, amely körülveszi, s még nagyobb alázattal imádná a Mindenhatót.

– A főangyal azt tanította, minél gyöngébb egy teremtmény, annál nagyravágóbb. Adj erőt egy embernek, hamar a világ urának képzele magát, vagy szeretne azzá válni.

– Kishitű vagy, nem mersz bízni a gyöngékben – korholta társát *Jobb*. – Szívesen tennék egy próbát.

– Hogyan képzeled?

– Úgy, hogy lemutatok a városba, s az ujjamból áradó erővel egy véletlenül eltalált emberbe természetfeletti erőt ültetek. De az érzelmek, s a lelkek felett nem uralkodhat. Életet nem adhat, halált nem okozhat! Hat nap próbaidőre lesz nála az erő, s ha ennyi idő alatt nem képzele magát a világ urának, elismered: rosszul ítélted meg az embert, s mérsékeled a haragodat. Vállalod?

– Rendben van! – morogta kedvetlenül *Bal*. – Állom a próbát! Bár ne lenne igazam! Cselekedj! Ezt tehát az *első nap!*

*

A vendéglő felől gyanús, komor csend taszította az utcai járókelőket. Az ember, kit *Jobb* fénye megérintett (nevezzük Tódornak), egy pillanatra megtorpant... Szerencsém van! Nincs zene. – Örvendezett magában. Minden második este tombolt a dübörgő gépzene a *Gyere be!* nevű étteremben. S ma Tódor találomra indult el otthonról. Egyedül élt, magányosan, nem volt se rokona, se barátja, se munkája. Hallgatag, folyton rosszkedvű, hirtelen haragú ember volt, senki se bírta perceknél tovább sértődékeny, tüskés modorát.

Tódort az étterem előtt érte a „láthatatlan” fénynyaláb, de ő ebből semmit sem érzékelt. Nem is sejtette, hogy e pillanattól uralkodik emberen, állaton, természetben, s hogy e perctől mindenhatóvá, csodatévővé lett.

Az étteremben zord hangulat fogadta a belépőt. Az emberek asztalra könyökölve, szótlanul meredtek egymásra, senki nem beszélgetett a másikkal. Hallgattak. A pultnál is álltak néhányan, könyökölve, a játékautomaták foglaltak voltak, fiatal fiúk rostokoltak ott, kilátástalan arccal mozgott az álluk, rágógumiztak.

– Jó estét kívánok mindenkinek! – köszönt hangosan Tódor.

Az arcok felélénkültek, mintha valami vicceset mondott volna. Egyszeriben élénk zsibongás tört ki, pedig volt olyan vendég, aki rá se nézett a belépőre. Tódor odaállt az első automatához, bedobta egyetlen fémpénzét, meg se nézve, milyen szám van rajta, s azt mondta:

– Adj pénzt!

Az automata felzúgott, és csörömpölve ontotta magából a vadonatúj kétszáz forintosokat. A tálca gyorsan megtelt, de a gépből tovább ömlöttek az érmék, már a padlón is gurultak. Az emberek felugráltak, és egymást taposva, tülekedve, ordítozva, verekedve vetették magukat a lábuknál guruló, gazdátlan pénzre. Tódor döbbenet figyelte az eseményeket, s fogalma sem volt, mi történik. Még soha nem nyert, pedig szenvedélyes játékos volt.

– Emberek! – állt fel egy nagy hasú ember a leghátsó sarokban. Zengő basszusa átsüvített a lármán. Azt dörögte:

– Csoda történt! A nyerőgépek segítettek rajtunk. Tódor meghozta a szerencsénket. Éljen Tódor! Gyere, cimborá, igyál velünk, ha késlekedsz, nem marad.

A pincérek gyanakodva figyeltek, de semmi szabálytalanságot nem észleltek a nyerőgépeknél se, így nem tehettek mást, mint cipelték izzadva a hirtelen rájuk zúduló italrendeléseket. Közben a gépből még pityegett egy-egy érme. Tódor eléje állt, s ráfordult:

– Elég! Hagyd abba! Nem kell több pénz! – Kíváncsian várta, mi fog történni. Megdöbbenésére a gép engedelmeskedett. A pénz nem potyogott tovább. Hüledezve ült le, s felhajtotta a kezébe nyomott italt.

– Csoda történt! – kiabálta az iménti nagyhangú ember. – Tódor elfogadta az italt! Nem sértődött meg! Mi van, Tódor? Veled is csoda történt? Tán angyalt láttál?

Tódor most már komolyan megharagudott. Szemei villámlottak, amikor felállt. Halkan beszélt, sziszegve, mégis az egész teremben hallhatták:

– Ostobaságot beszélsz! Szomjas voltam, azért fogadtam el a sört. Nem kell ott is verebet látni, ahol nincs. Csodák pedig nem léteznek! Az is bolond, aki hisz benne! Hiába mondom én, hogy repüljön az asztalra egy veréb, csak akkor teljesülne, ha mégis lennének csodák. Márpedig, tudjuk, csodák nincsenek!

Elhallgatott, mert az emberekből kitört a megdöbbenés moraja: Az asztal közepén egy csipelő veréb toporgott tétován, félősen, szárnyait csapkodva. Tódorban bennszakadt a szó, s csak annyit tudott kinyögni:

– Tűnj el, veréb! – mire a kismadár abban a szempillantásban eltűnt, mintha elfújták volna.

– Na, látjátok! – mondta diadalmasan Tódor. – Ugye, hogy nincs veréb! Ahogy csodák sincsenek. Mert ha lenne, most minden asztal tele volna sörral. Úgy akarom!

Az asztalok máris roskadoztak a sörös korsóktól. Ezt már nem lehetett nem észrevenni. Tódor igenis tud varázsolni! Látták!

– Mégis vannak hát csodák!? – Futott a szó asztaltól asztalig. Járt utána is, hogy szétszéled-

tek. Egész éjjel folyt otthon a mesélés, a fele se volt igaz, mert percenként találtak ki új és még újabb részleteket. Legendák születtek. Reggelre az egész város tudta, hogy Tódorból csodatévő lett; hogy miként, az titok. Erkélye alatt százak várták a napkeltét, hogy köszönthessék a város csodatévő emberét, aki talán minden család gondját megoldja, elűzi a betegséget, rosszat, nyomorúságot, megteremti a békességet, megszünteti a szegénységet, jót hoz a városba.

Furcsa módon, jólesett neki az emberek rajongása. Korábbi zárkózottságát mintha elfújták volna.

Ezen az éjszakán Tódor volt az egyetlen ember Tatán, akinek nem jött álom a szemére. Értetlenül, hitetlenkedve próbálta felidézni az étteremben történt eseményeket, de nem talált magyarázatot. Csak feküdt az ágyában, nyitott szemekkel éberen bámulva a plafont, de változatlanul nem értette, mi történt, hogyan történhetett.

– Tényleg képes vagyok csodákra? S vajon meddig terjed az erőm? Képes volnék-e tömegeket is irányítani? Mekkora tárgyakat tudok előteremteni? – tette fel magának a kérdést újra meg újra. – S ha igen, eddig miért nem vettem észre? S éppen ő, a város legszürkébb, legjelentéktelenebb polgára, akit még a kutyák se ugattak meg, s kétszer kellett belépnie egy ajtón, hogy észrevegyék. Az imádott Irénke eladónő a nagyáruházban arra sem volt hajlandó, hogy néha viszszaosolyogjon rá.

– Na –, fogadta –, ezentúl ez is másként lesz majd. Örülhet a kis butuska, hogy szóba áll vele.

Ez alkalommal, amikor senki se látja, most kellene kipróbálnia, valóban képes-e csodákra – jutott eszébe, s rögtön hozzá is látott.

A szoba közepére óriási, kerek asztalt parancsolt. Az asztal olyan nagy lett, hogy kénytelen volt kitágítani a szoba falait, de az se okozott nehézséget. Az asztal tele volt étellel, középen egy sült malac terült el tepsiben, vékonyra szeletelve, a szájában citrommal, mellette jókora sült liba kínálta magát, az asztalon körben habzó sörral teli arany korsók sorakoztak, s ő nem volt éhes. Evés helyett elsétált az Által-érhez, hátha a friss, hűvös levegőn megéhezik. Ott, ahol már hónapok óta egy telket hirdettek eladásra, odatertett egy mesébe illő, héttornyú palotát, s annak legnagyobb termébe rendelte át a terített asztalt. A terem legtávolabbi sarkában egy bársonyheverőre hívta az imádott Irénkét, aki most kerek, ködös szemekkel, nyitott szájjal, mezítelenül hevert, s őt bámulta hideglelősen, tátott ajkakkal. Puha szőrmetakarót terítettett rá, a lány hálisan magára húzta. Tódornak eszébe jutott: most kell rákényszeríteni, hogy szeresse őt. Minden erejét összeszedve parancsolta: Szeress! Imádj! Engedelmeskedj!

A nő közönyösen, tartózkodó iszonyattal, idegenül meredt rá, s a szőrmét még feljebb húzta.

– Aha! – villant át Tódor agyán a felismerés: – Lehet, hogy az érzelmekre nem tudok hatni? Annyi baj legyen! – legyintett gondolatban. – Majd hatok rá pénzzel, hatalommal, csodákkal.

– Akarsz enni, inni?

– Nem akarok! – nyöszörögte a nő. – Semmit se akarok! Hol van a ruhám? Fázom! – Azon pillanatban újabb puha szőrmeréteg borult a nő pucér testére. – Hol vagyok? Hogyan kerültem ide? – rebegte mélán, mintha aludna.

– Álmodsz! – felelte neki Tódor, s ettől mintha ő maga is megkönnyebbült volna, elaludt végre. Álmában fehér, csillogó lény jelent meg, és a fülébe súgta.

– Összesen hat napod van, hogy kiemelkedj a tömegből. Egy nap már eltelt!

(második nap)

Reggel százak, ezrek tolongtak a vadonatúj csodapalota előtt. Mindenki ismerte a környéket, s tudták, az egész városban nincs, nem is volt soha ilyen fényesség, mesés palota, nagyobb, különb még az Esterházy-kastélynál is, de még az Öreg-várnál is. Honnan került oda egyetlen éjszaka? Ezt csakis Tódor tehetné! Újabb csoda!

Kell több bizonyíték?!

A palotát körülvevő réten dúsan terített asztalok sorakoztak, rajtuk tömérdek étel, ital, sütemények egész halmaza illatozott. A csábító illatok betérítették a várost. Eleinte csak gyerekek, fiatalok somfordáltak az asztalokhoz, jóízűen falatoztak, erre a felnőttek is odasereglettek. Jutott mindenkinek bőséggel.

Dél volt, amikor a házigazda is előkerült.

Tódor aranyos palástban, méltóságosan lépdelt a fuldokolva habzó népség felé, s messzire csengő hangon üdvözölte vendégeit, mondván, máttól minden vasárnap reggel ilyen lakoma várja a polgártársakat. – Akinek ruhára van szüksége, válogathat abban a faépületben – mutatott maga mögé, ahol valóban előtűnt a semmiből egy akkora sátor, ami még ennyi embert is képes volt befogadni. Betódult a sokaság, s mindenki ruhaneműkkel, lábbelikkal megrakodva jött elő, de sokan már benn átöltöztek, s most vadonatúj holmikban feszítve siettek vissza cipekedve az asztalokhoz falatozni, amelyekről a finomságok csak nem fogytak el.

Az úttesten éppen ekkor bukott fel egy kerékpáros nő; az alattomos gödörben kifordult alóla a kerék, s most nyolcasba görbülve használhatatlanul hevert az út szélén. A nő kétségbeesve zokogott: Hogyan érek be a munkába? – jajveszékelt.

Tódor máris ott termett:

– Üljön fel erre! Tartsa meg, a magáé! – mondta, s egy vadonatúj, szép, sokkal értékesebb biciklit tolt az asszony elé. Az hálálkodva rápattant, s nagy csengetésekkel elrobogott. Az új biciklit még hajtani sem kellett, magától gurult, a nő a gondolataival tudta irányítani gyorsabb, vagy lassúbb tempóra, jobbra, balra. A nép tapsolt és éljenzett. Tódor most a legmagasabb torony ablakából szólt le a néphez. Hangja megszerte zengett, betöltötte az egész várost:

– Biztok bennem?

Hangorkán válaszolt:

– Bízunk!

– Akkor jó... Ha akarjátok, átveszem a város irányítását, s ígérem, egy hét múlva sehol sem lesz rossz út Tatán, de még rázós sem.

– Éljen Tódor! Éljen a mi Tó-do-runk! Ő legyen a város legfőbb vezetője!

Tódor még aznap éjjel intézkedett, hogy minden úttest, de még a gyalogösvények is, friss, új sima aszfaltborítást kapjanak. A csoda reggelre beteljesedett. A város új vezetője elégedett volt, amiként a polgárság is.

A váratlan tömeggyűlés ünnepélyességét, hangulatát némileg rontotta, hogy cseperegni kezdett az eső.

Tódor eddigi legnagyobb próbatételére szánta el magát. Karjait széttárva kiáltotta: *Áljon el az eső, süssön ki a nap! Az eső azonnal megszűnt szemerkélni, felragyogott a napsütés.*

– Szóval még erre is képes vagyok – állapította meg Tódor elégedetten. – Ekkora erővel már lehet mit kezdeni. A következő napokban bejárom az egész megyét, s ahol kell, ott intézkedem. Igen, ez a dolgom, s ez már a második nap, sietnem kell!

(harmadik nap)

Korán kelt, s a kastély előtti pázsitra hatalmas márványlapot parancsolt, amelyen megjelent a megye minden részlete, milliméternyi pontossággal, méretarányosan, utcák, házak, vizek,ombok, járókelők. Magasra emelkedő fotelból vizsgálta, hol van rendellenesség, hol kell változtatnia. Esztergomot különös gonddal, sokáig nézegette: a Dóm tetőzete, fala, vakolata itt-ott repedezett, ezt egy kézlegyintéssel kijavíttatta. Közben felfedezett egy mélyebben épített lépcsőpihenőn valamilyen szoborcsoportot. Azt eltüntette, s helyére saját, belülről fénylő márványszobrát állította. A talpazon felirat díszelgett, kiemelkedő, ragyogó, világító tiszta arany betűkkel:

HÓDOLJATOK JÓTEVŐTÖK ELŐTT, MÁTÓL A CSODATÉVŐ TATAI TÓDOR JÓSSÁGÁGA VIGYÁZ RÁTOK! A TI ÚJ URATOK!!!

A szobor magasabb lett, mint a Dóm kupolájának keresztje. Ezt még Tódor is sokallta, ezért kissé összébb zsugorította, de csak annyira, hogy az egész városban látni lehessen. Az arany betűk csillogása erősebb volt, mint a Hold fénye. Megvilágításra nem volt szükség, a környező táj majdnem nappali fényben tündökölt, a szobor belülről sugárzó fénye bevilágította a környéket.

További helyeket keresett szobrai számára. Tatán is talált egy alkalmas helyet, a Szent Kereszt-templommal szemközti téren, ahonnan el kellett távolítania egy ósdi emlékművet, azt egyszerűen a templomlépcső felső pihenőjére telepítette át, helyére került a saját szobra. A felirat a város lakóit szólította meg, s csak egyszerűen Tódornak nevezte magát, a „tatai” előnevet, s a többi szöveget elhagyta, úgyis tudják, kicsoda ő. Híre ekkorra már bejárta az egész országot, sőt Európát is, róla szóltak a híradások, újságokban, rádiókban, televíziókban, s Tódor néha úgy érezte, kezdi elveszíteni józan esztét.

Saját lüktető főfájásait viszont képtelen volt megszüntetni.

Önmagához kevés volt az ereje.

(negyedik nap)

Összes, eddig felállított szobrát tükörsima márványlapon egy csoportba gyűjtötte a kastélya előtti térre, gyönyörködött bennük. Irénkét is meghívta szemlélődni.

– Még most se akarsz hozzám csatlakozni, balga nő? Mint látod, uralkodom a világon. Légy az enyém, s egyben uralkodó társammá is teszel. Királynő leszel!

A szobraid nevetségesek! – morogta a nő. Nézz magadra, még csak nem is hasonlítanak rád. Te kicsi vagy, alacsony. Nyápic, göthös, görbe a lábad, a hátad is görbe, a vállaid csapottak, karjaid erőtlenül lógnak, a szobrokon meg olyan vagy, mint egy dupla Herkules. Ha meglátnak élőben, az egész világ rajtad fog kacagni.

– Ezen könnyű segíteni – legyintett Tódor. – Legyek hát olyan, mint a szobraim!

S Tódor széltében-hosszában nőni kezdett, már magasabb volt, mint a kastély nagy tornya. Vállain három ember is kényelmesen elfekhetett volna. Karjai, combjai, mint a nagy platán ágai, dereka, mint annak törzse.

– Nos – fordult a nőhöz. – Így jobb? Most tetszem? Elfogadsz-e így párodul?

– Nem bolondultam meg! – fordult el Irénke öklendezve. – Mit kezdjek egy ekkora melákkal? Ha tied lennék, s rám feküdnél, nem kerülnék ki alólad elevenen. Engedj elmenni! Tudod jól, hogy én a sofőr Jóskát szeretem; hiába sánta, púpos, kancsal, én akkor is őt szeretem. Mert olyan kedves!

(ötödik nap)

Reggel kínzó fejfájással ébredt, ráadásul az ablaka alatt egy 100 tagú rezesbanda a Rákóczi-indulót zengte. Dühöngve ugrott ki az ágyából, s az ablakhoz rohant. A főkapunál zászlókkal integető férfiakat látott. Gyorsan felöltözött magát, s lesietett megkérdezni:

– Mit akarnak?

– Nagyjóságú Urunk! Brüsszelből keresik Jóságodat, az Európai Unió Parlamenti Bizottsága kér meghallgatást Jóságodtól. Beengedhetjük őket?

– Mit akarnak? Megmondták?

– Kérdeztük, azt felelték: titkos, csakis Kegyessednek mondhatják el. Itt várnak a kastély előtt, térden állva, bebocsáttatásra várva.

– Nem bánom, vezessék be őket. A zenekart viszont küldjék el!

Tizenkét, igen méltóságos küllemű, taláros férfiú érkezett, kétrét hajolva, alázatosan köszöntve a kastély immár világhírű urát. Tódor kegyesen a fogadóterembe irányította őket:

– Kövessenek! – vetette oda nekik. Azok sűrű hajlongásokkal engedelmeskedtek. Libasorban, némán, lábujjhegyen osontak a házigazda után.

A teremben székek sorakoztak egymás mellett; pontosan annyi, ahány küldött volt. Középen, kissé távolabb tőlük, öblös trónszékben, lábait átvetve, félig heverve foglalt helyet Tódor.

– Beszélhetnek! – intett, mire mindegyik hadarni kezdett.

– Csak egy szóljon! Maga! – mutatott a legkövérebbre.

– Én, mint az Európai Unió hivatalban lévő elnöke, tisztelettel felajánlom önnek hivatalomat. Kérem, vegye át az Unió irányítását, a mi gyarló kezünkéből. Ne az ENSZ felkérésének engedjen, elvégre ön is európai, legyen hát elsődleges az európai országok kérése.

Tódor összerázkódott a döbbenettől: – Nem túlzás ez? Ha legalább Irénke itt volna. Ő olyan okos...

Életében először imádkozott: – *Szellem, aki álmomban megjelentél, kérlek, vedd vissza tőlem a csodatévő erőt. Gyöngye az ember ekkora hatalomhoz!*

(Ismét a Kálvárián)

Talán igazad lett! – bánkódott *Jobb*. – Az ember gyöngye teremtmény, de kiirtani akkor sem kell. A Mindenhatónak valószínűleg terve volt velük. Hátha fejlődni fognak.

– Ezek? – kacagott *Bal* fölényeskedve. – Soha! Nyomorult férgek, a Föld szemetei. Sose fognak megjavulni! Térjünk vissza a mi világunkba.

De *Jobb* megrázta a fejét:

– Én még nem megyek, várok. Mellette szól, hogy sokaknak tett jót, szándékai nemesek voltak, ha hibázott is. Tanulnia kell a hatalmat! Én még nem végeztem vele, lesz még egy feladata. De ehhez felsőbb segítséget kérek. Még nem nyerted meg a fogadást. Ha elfogadjuk, hogy az ember gyöngé, adjunk neki még egy lehetőséget. Talán szüksége lesz rám. Majd utánad megyek, ha itt lesz az ideje. Még várok...

– Ahogy kívánod – hagyta rá *Bal* s fényét kioltva, eltűnt. *Jobb* maradt, és töprengve nézte a mocorgó várost. Szükségük lesz egy állandó Őrzőre. Hátha erre jó lesz a csodatévő ember...

A fénypontok kialudtak, a Kálvária ismét sötétbe borult, újra csend, nyugalom, béke honolt.

Az ember valóban megbukott, nem tudta önmagát megváltani?

Jobb még reménykedett.

(hatodik nap)

Tódor alig tíz lépésre volt az étteremtől, amikor kivágódott az ajtó, két részeg ember tántorgott ki, mindkettő kezében bot és kés. Tódor megrémült. Ismerte a férfiakat, tudta, milyen gyilkos ösztön hevíti őket. Nem tehetett mást, mint térdre rogyva várta, hogy azok megtámadják, s talán meg is ölik. Maradék eszméletével fohászkodni kezdett: *Jó Szellem, aki álomban megjelentél, kérlek, add vissza az erőmet még legalább egy percig, ha helyesnek látod!*

– Megkapod! – zendült fel benne egy titokzatos hang. – Még találkozunk!

Tódor ekkor felállt, s annyit mondott: Legyek sérthetetlen! Ti ketten dobjátok el a botot, a kést, s forduljatok ellenkező irányba. Féljetelek tőlem! Meneküljetek!

A két részeg jajongva, nyüszítve, négykézláb rohant távolra.

Tódor megmenekült.

Este, amikor a csillagok betérítették az eget, magas tornya erkélyén ült, s a végtelen eget nézte magába merülten.

Hirtelen megfordulni érezte maga körül a világot. Megszédült, minden sötét lett körülötte. Szedelőzködni kezdett, hogy lefekszik, de erre már nem maradt ideje. Elvesztette az eszméletét. Amikor öntudata visszatért, első érzése az volt, hogy fázik. Látni kezdett, s tudta, hogy a Kálvária-dombon fekszik a pusztaság földön. Feje fölött imbolygó fényt érzékelt, aki így beszélt hozzá:

– Ne félj, vigyázz rád. Én vagyok az a szellem, akihez könyörögtél. Segítek rajtad, de ehhez én kevés vagyok. Mindjárt érkezik egy magasabb rendű szellem, ő dönt a sorsodról. Nézd, azt a nagy fényt, ott keleten. Ó az!

Keleten az égbolt kivilágosodott, s egy fenségesen lobogó fénynyaláb közeledett sísteregve. Tódor

jólesőn érzékelte, hogy már nem fázik. *Jobb* föléje tartotta a kezét, s kezéből melegség áradt. Földre borulva fogadták az érkezőt, aki így szólt:

– Hallottam a vitákat *Ballal*. Nem a ti dolgok megítéléséről az ember érdemeit vagy hibáit. Ezért az ő ügyét átveszem tőletek – hangja most felerősödött:

– Ember! – dörögte. – Nem vagy hitvány, a gyöngeséged nem a te hibád. Engedélyt kaptam, hogy változtassak a természeteden. Új feladatot kapsz. Őrző leszel, vigyázz gyöngé embertársaidra. Köztük fogsz élni, de ők nem láthatnak téged. Légy igazságos! Egyformán szeress mindenkit, nem tehetsz különbséget köztük, mert abban a pillanatban vége az erődnek. Nem vezérük leszel, nem uralkodni fogsz felettük, ezt ne feledd, csupán a feladatot más, több mint emberi. Földöntúli erődöt helyettünk is alkalmazod, nekünk milliárdokra kell vigyáznunk, te segítesz nekünk. Hasonlítani fogsz az angyalokra, a ti nyelveteken ezt őrangyalnak nevezik. Indulj! Emlékezz, nem hagyunk magadra, vigyázzunk rád, minden tetteidben ott leszünk mi is.

Ezt a legfőbb Úr parancsolja neked, általam!

A következő pillanatban Tódor ismét az erkélyén találta magát, vastag takaróba burkolózva. Már nem fázott. Megdöbbenve fogta fel, hogy láthatatlan. Ott, ahol a testének kellett volna lennie, átlátszó, színtelen légnemű semmi gomolygott, formája kivehetetlen. A kastély előtti térre figyelt, de ott senki se tartózkodott. Ez furcsa volt, megszokta, hogy éjjel-nappal sokan várnak rá a téren.

– Vajon hol lehetnek? – tűnődött. – Talán a tó partján sétálnak.

Ahogy végiggondolta, abban a pillanatban a tóparti sétány felett suhant láthatatlan szellemteste. Ez örömmel töltötte el. További próbákra merészkedett. Kossuth tér! S még végig se gondolta, máris ott volt a lányszobor mellett.

– Nagyszerű – gondolta. – Így folyamatosan képes leszek a város életét figyelni, minden pillanatban, s ha baj van, azonnal tudok cselekedni. Őrzőangyal lettem hát, de láthatatlan! – jutottak eszébe a nagyobb szellem szavai. „*Légy őrző! Vigyázz az emberekre! Segítsd őket, ha gondjuk van.*”

Tódor első dolga volt, hogy szellem mivoltát kiterjesztette az egész város fölé. Az emberek nem sejtették, hogy az a hirtelen támadt lágy homályt nem az esőfelhő okozta, hanem az ő Tódoruk szellempárája. Így módja volt minden otthonba benézni, hogy vannak, hogyan élnek ott az emberek. Ahol beteget látott, meggyógyította. Amerre suhant, eltűntek a bajok, gondok. A süketek hallottak, a vakok láttak, a nyomorékok ép testet kaptak. Ahol éhezést, nincstelen-

séget látott, oda terített asztalt, tele kamrát teremtet. Egy ifjú lányka arra vágyakozott, hogy legyen egy nagy, lombos fa az ablaka előtt, hadd szálljanak rá a madarak, ő majd tesz ki rá etetőt. Amint a nagy, lombos fa előbukkant, a lány máris futott, s formás kis odút kötözött a fa ágára, tele búzaszemmel, láthatóan már rég előkészítette. Tódor bőséges örömmel jutalmazta a kislányt, ugyanakkor a közeli fákra is teremtett madáretetőket. A környék hamarosan megtelt madárcsicsergéssel. Ugyanekkor az alsóbb lakás erkélyén zilált külsejű asszony jelent meg, hangosan méltatlankodva, hogy a fa lombja elsötétíti a lakását, kénytelen nappal is villanyfényt gyújtani, követelte férjétől, vágja ki a fát. Tódor ebből megértette, hogy vigyázni kell, mert ami az egyiknek áldás, egy másiknak esetleg ártalmas lehet. Ezen sokáig töprengett. Ekkor egy nagy útkereszteződésre, körforgalomra figyelt fel. Távolból egy autó indult el, az ellenkező irányból egy motorkerékpáros száguldott a kereszteződés felé. Tódor tudta, hogy nem szabad egyszerre érniük a kereszteződéshez, mert menthetetlenül összeütköznek, ezért a motorosnak leállította a motorját. A vezető bosszankodva szállt le, matatott a motoron, amikor a motor hirtelen feldüböngött, s így megnyugodva, fejcsóválva ült vissza, fogalma sem lévén, hogy ez a kis bosszúság mentette meg az életét. Az autó nyugodtan áthajtott a kereszteződésen, nem találkoztak.

Tódor egy kis parkba is ellátogatott, ott padok voltak, a piszkos vizű Által-ér csordogált rajta keresztül. A bokrok alatt emberek feküdtek: hajléktalanok, még lázas beteg is akadt köztük. Ezeket egy gondolattal meggyógyította, s egy nagy sátrat borított fölējük, azt kellemes, langyos levegővel töltötte meg. Aztán gondolt egy merészet, s a városon kívül sokszobás, többemeletes épületet teremtett, a hajléktalanokat oda helyezte át, ahol tiszta ruha, terített asztal fogadta őket. Azok ámuldoztak, s nem tudták mire vélni a velük történt csodát. Mindegyikük Tódorra gondolt, bár régóta nem látták. – Akkor viszont annak jár köszönet, aki őt irányítja – vélték.

Tódor lebegett ide-oda, tette a dolgát, ahogyan parancsolták neki, s mérhetetlen boldogságot érzett. A kórház felett lebegett éppen, s ez újabb gondolatot adott. Szellemtestével körbeölelte a kórház épületét. Az összes orvos, az ápolószemélyzet értetlenül futkározott a folyosókon, minden beteg az udvarra tódult, egyikük se volt beteg, még az imént amputált lábú férfi is együtt ropta a többiekkel a táncot. A gyógyító személyzet kétségbeesve sírt, hiszen így rájuk többé nem lesz szükség: Mi lesz velük? Munkanélküliség? Jaj!!! A közeli iskola

folyosóin asztalok teremtek, roskadásig gyümölcsökkel és csokoládéval. A tankönyvek lapjai üresen tátongtak, a tudás átvándorolt a diákok agyába. Amint ide-oda lebegett a város felett, felfogta, hogy minden családban az ő nevét áldják, hozzá küldik forró imáikat. Megsokallta: – Ez nem méltó egy emberhez!

– Ezt nem szabad! Hiszen ő csak kölcsönbe kapta az erőt, s ki tudja, meddig maradhat nála. Messze kiküldte önmagát a világűrbe, hogy ne hallja a feléje áramló esengő és méltatlankodó hangzavart. De hiába menekült fényévnyi távolságra, a kívánságok, átkok özöne elkísérte. Voltak egymásnak szögesen ellentmondó vágyak is. Ha az egyiket teljesíti, árt a másiknak... Olyan messze taszította ki önmagát az űrbe, hogy már a Nap is alig-alig volt érzékelhető, de a könyörgések nem szűnő erővel özönlöttek feléje.

– Kegyelmezz, Uram! – fohászodott. – Én ehhez gyöngé vagyok! Vagy ha akarod, hogy cselekedjem, adj hozzá elegendő bölcsességet is!

Minden nehézséget vállalva visszament a Kálváriára, remélve, hogy *Jobb* képes lesz közbenjárni érdekében. Sokáig kellett várnia. Nem tudta: napok, vagy csak órák teltek el. Napok bizonyára, mert újból éjszaka lett. A sötétségben végre felvilant a közeledő fénypont. Tódor az örömtől magánkívül kiabált.

– Jöjj! Megmentőm! – borult le *Jobb* lángfénye előtt. Lásd, erőtlen vagyok. Vedd le rólam a felelősséget. Nem embernek való ekkora hatalom. De már féltem azokat, akik bíztak bennem. Velük mi lesz? Még egy utolsó kérésem lehet?

– Mit szeretnél, ember?

– Aludni, és álmodni. Kérlek, adj szép álmot!

Jobb lehajolt és megsimogatta Tódor homlokát.

– Úgy legyen!

(*utolsó nap*)

– Belátom, tévedtem – hallotta még *Jobb* meleg, vigasztaló hangját. – Én hibáztam. De ne aggódj senkiért, van, aki óvja őket, igazságosan. Bízzál a Mindenhatóban! Ő valamennyiünk felett álló. Az ő bölcsessége számunkra felfoghatatlan. Most pihenj, aludj! Ez a Legfelsőbb Úr akarata.

Tódorra napok múlva találtak rá a kirándulók. Mosolygó arcán mennyei béke tündökölt. Az első ember, aki felfedezte a bokor mélyén, nem is vélte holttnak. Azt hitte, alszik. A kórházban állapították meg, hogy már nem él.

A halál oka viszont mindörökre titok maradt.

Megjelent: Pribojszky Máttyás: Menedék. Elbeszélések. Pilisvörösvár: Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület, 2014. 251–268.